

Vörös Lobogó

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI NEPTANÁCS LAPJA

XXVI. évfolyam

7790. szám

4 oldal,
30 bani

Vasárnap,
1970.
április 5.

LAPUNK TARTALMÁBÓL

● Divatkreátorok —
munkában

II. oldal

III. oldal

● A magyar nép meg-
ünnepte az ország
fasiszta iga alóli
felszabadulásának
25. évfordulóját

● Gigászi erőfeszíté-
sek a katasztrófális
földrendések nyo-
mainak eltünteté-
sére.

● Április 11-én indul
az Apolló-13

● Hatalmas diaktün-
tetések Santo Do-
mingóban

● A nők helyzetével
foglalkozó genfi bi-
zottság ülészaka

● Befejeződött az In-
terparlamentáris
Unió Tanácsának
ülészaka

● Az USA és Francia-
ország tárgyaláso-
kat folytat az indo-
kinai helyzetről

● Willy Brandt az
USA-ba utazott

IV. oldal

Falusi szolgáltatás városi szinten?

- Lépést tart-e az igényekkel a fo-
gyasztási szövetkezetek szolgáltatási
hálózata? ● Hogy állunk a minőséggel?
- Mikor érik el a városi színvonalat?
- Pótolják-e a szövetkezeti műhelyek a
kereskedelemben hiányzó cikkeket?

Ezekre a kérdésekre kértünk választ Konrad Ioan elvtársától, a Fogyasztási Szövetkezetek Megyei Szövetségének osztályvezetőjétől.

— Mint ismeretes, vidéken is egyre több hazban találunk televíziót, rádiót, mosógépet, varrógépet, frizdészt, porszívót és más elektromos-házartási felszerelést. Ezek karbantartását és javítását korábban a városi kisipari szövetkezetek végezték. Ez természetesen sok utanjárással történt, aminek kiküszöbölése csakis úgy vált lehetővé, hogy közelebb vittek a szolgáltatási műhelyeket a megrendelőkhöz. Ugyanakkor rohamosan növekedtek az igények a nem ipari jellegű szolgáltatások iránt. Gondolok itt a szabóműhelyekre, varrodákra, borbély- és fodrász szalonokra, cipész-, fényképező-, kárpitos, himző s más műhelyekre. Ezért felsőbb szerveink utasításai értelmében megszerveztük a falusi szolgáltatási hálózatot.

— Konkrétan mit jelent ez?

— Nem nagy multira tekinthet vissza a fogyasztási szövetkezetek szolgáltatási hálózata. Két-három évvel ezelőtt csak itt-ott működött egy-egy műhely.

— S mi a helyzet jelenleg?

— Megyeinkben 654 különféle szolgáltatásokat végző műhely van. Ezekben 39 szakma képviselői dolgoznak. Csupán 1969-ben 86 új műhellyel bővítettük a hálózatot. Sikertől eltekintve, az utóbbi időben minden községben tíz termelő, illetve szolgáltatási részleink működnek. Tavaly csaknem 60 millió lej értékű árut állítottunk elő, illetve különféle munkákat végeztünk a lakosságnak.

— Tudomásunk szerint megyeinkben még mindig akadnak olyan községek és falvak, ahol nem tíz, hanem alig egy-két műhely létezik. Így Igneştiben, Dorogson, Petrişen és Braziban a legszükségesebb (borbély-, cipész, szabó) műhelyek sem találhatók. Foglalkoztatja-e önöket ez a kérdés?

— Talán mindennel többet mond tervenünknek az a kitétel, mely szerint idén 96 új egységgel bővítjük a termelő és szolgáltatási hálózatot. Új műhelyek nyílnak, főleg azokban a helységekben, ahol eddig egyáltalán vagy csak

Azonos természeti viszonyok, különböző munkamódszerek

A szeszélyes időjárás ellenére, mely sok gondot okoz földművelésnek, mégis kezdetét vette a talajelőkészítés és a vetés is. A tal nedves föld nem mindenütt engedi meg, hogy gépi eszközökkel, traktorokkal porhanyósítsuk vetés előtt a földet. Vannak viszont olyan növényfélések, melyek földbejuttatása nem túl hatalmas. Ez szükséges teszi, hogy nap, mint nap szakemberek, a vezetőik ellenőrzik a dűlőket, mennyire szikkadt fel a föld, hogy megkezdhessek a munkát, anélkül, hogy rontanak az amúgy is túltöltött talaj szerkezetét. E kivétel, nehéz munkakörülmények ellenére is több termelőszövetkezetben úgy szervezték meg a talajelőkészítést és vetést, hogy igavontatásu fogatokkal készítik elő a magyagyt.

A napokban a Maros menti egyeségekbe látogattunk el. A lippai termelőszövetkezet határában sok alacsonyfekvésű helyen még foltozban áll a víz. Noha a brigádok csoportokat szerveztek és ahol csak lehetett elvezették a pangóvizet, de ezek még ma is elég gondot okoznak. A vezető tanács úgy szervezte meg a munkát, hogy több napon át 24–28 személy a hereféléket és szarvaskepet köztes vetésnek kézzel juttatta a földbe. Csak így sikerült pár nap alatt 100 hektár vörös herét és 30 hektár szarvaskepet elvetni, amit igavontatásu boronákkal dolgoztak be a talajba — mondotta Risti Ioan, a termelőszövetkezet elnöke.

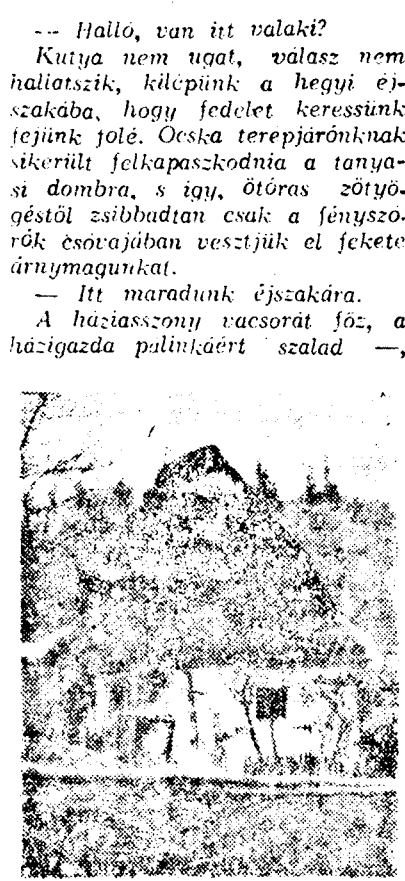
Ugyanígy feltételekkel, talajadottságokkal rendelkezik az odvosi termelőszövetkezet is, melyet alig pár kilométer választ el Lippától. Itt viszont eszükbe sem jutott, hogy adott esetben, mint a jelenlegi is, gyorsítsanak a munka ütemén. A több, mint 1000 hektárnyi terület a raktárban, szálokban hever és várja a jobb időt.

Hanyag gazdákra vall Bălta-ne Ioan elnök és Filaret Antonescu mérnök várakozó magatartása. Ahelyett, hogy jobban szétneveznek használták és értékes tapasztalatokat szereznének szomszédjaiktól is, az időt hibáztatják. Mórserük nem nagyon biztató a takarmányellátás szempontjából, annál is inkább, mert az idő amúgyis előrehaladt, később a munkák feltorlódnak.

A talaj táperejének pótlását trágyázással biztosíthatjuk. Csak így számíthatunk bővebb termésre. A lippaiak számottevő terület részére eddig 1500 tonna szerves trágyát hordtak szarvasokba a dűlők végére, melyet a napokban tesztáltak.

SAABO GYULA

(Folytatás a II. oldalon)

Halmagy környékére értünk, a vendégszeretet, gyümölcs és pálinka hazájába, udvariatlanság lenne, ha saját elemzősaink után nyúlunk. Késő estig folytak a szó a nagyvilág, meg a kisebbik, a halmagyai világ sorsáról, a tanúsági emberek életéről.

Egyszerre kelek a szénaszagú áprilisi hajnallal. Kinn, a ház előtt véletlenül szeltem meg magyarul a hetvenéveses Oana Dumitru.

— A magae volt az a ház, öreg?

Zsupfedeles, vén alkotmányra, amolyan falumuzeumba illő dűledező vitillóra mutatok.

— Az enyém hát.

Elcsodálkozom.

— Hát maga magyarul is tud?

— Jó, ha az ember mindent megtanul — mondja Oana baci, s a terepáróra könyököl, szemmel láthatólag élvezve, hogy van ki-vel beszélgetni.

A FORRÁSOK FALUJA

— Szóga is votam életemb, már tagadám, mert úgy vót. Csak most, az utóbbi években emeltem ki magam. Szegény vidék vót ez mindig, szegény emberekkel, nagyon nehéz vót itt régen, kérem. Ugye még nem járt minálunk?

— Nem.

— Almalval, gyümölcsevel, pálinkával.

nézze csak meg a mi forrásunkat is.

Följelle lépkedünk a hegyoldalban. Sövénykerítés a ház mellett. Alig megyünk néhány métert máris hallatszik a víz csobogása. A tiszta forrásnál jól esik a reggeli mosakodás. Aztán ismét a vendéglátók a szó: sonka, tojás, méz kerül az asztalra. Házigazdánk

tört. Az épület is modern, a butorok is modernek, a család életmódja is az. Csak éppen a televíziót sajnálják. Villany még nincs, petróleumlámpával világítanak, pedig összegyűlt már a pénz erre is.

Vadászpuskás erdész jön fel az ösvényen.

— Az éjjel, hallom, megint farkasok jartak erre — mondja. Farkastörténeteket hallgatok. Regieket és újakat — a források falujából, az izes mesélkedv sem hiányzik. Pedig a falu neve — Brusturi — egy gazfélének, a holdstetűnek a nevéből ered. Hallgatom a farkastörténeteket és azon gondolkodom, milyen új elnevezés illene legjobban az új életet élő falunak.

KILIN SANDOR

Barangolás a megyében

kával hazánk most is. Fel a székérre, el Aradig, Varadig, Temesvárig. Pécskára, Nagylaira is szoktam járni.

— Azt mondta tegnap valaki, hogy ez a források faluja.

Az öreg a szemközti hegyoldalra mutat.

— Látja azokat a házakat? Az ott, tanya, ott is van forrás. Igen ott fenn, majdnem a hegytetőn. Amott is egy tanya, amott is egy forrás. Mikor jötték? Éjszaka? Lenni a faluban források forrása. Nézzén le a völgybe, egyetlen utca a falunk. Onnan ágaznak szét a tanjak. Tizenegy, ennyi van. Tudja, hol vagyunk most? Buceavan. Igen bizony, ez az egyetlen település, melynek a neve nem végződik — estire. De

csak azután tudjuk az új ház elé állítani, hogy lejényképezzük. Mert ehhez ragaszkodunk. A régi, csupafédes ház közelében másik áll, a mostani nyári épület, a mellett pedig a legújabb, a városi kinézésű nagy, családi ház.

Mert hiába vagyunk falun, taneve nem végződik — estire. De

A jogrend és a közbiztonság védelmében

Tizenhét óra tizenöt perc. Az aradi vasútállomás előtt autóbussz fékz., kinyílnak az ajtók, s milicista tisztek indulnak, hogy elfoglalják előre kijelölt helyüket az állomás környékén különböző pontjain.

Kezdődik a razzia.

(Kik keres vajon a milícia? — keresték magukban a járókelők, utasok. A kérdésre nem lehet két szóban felelni. A bűnüldöző szervek feladata nem korlátozódik a bűncselekmények felderítésére és a bűnözők kézrekerítésére. Munkájuk egyik fő iránya a bűncselekmények megelőzése. A Milícia Arad Megyei Felügyelőségének razziájára e kettős cél: felderítés és megelőzés — jegyében került sor).

Tizenhét óra negyvenöt perc. Különös és vegyes tartsaságot szállít az autóbussz a municipiumi milícia fele. Kik ezek az emberek? Többségükben olyanok, akik elmulasztottak elolvasni a személyazonossági igazolvány első oldalán található utasításokat, így a harmadik pontot, amely előírja: „A tulajdonos köteles személyazonossági igazolványát állandóan magánál hordani”, vagy a nyolcadik pontot, amely így szól: „Az ideiglenes vagy állandó tartózkodás céljából más helységbe érkezők kötelesek három napon belül a miliciát jelentkezni”. Míg az autóbussz keresztül megy a városban, lopva végignézzük az utasokat: van aki csendben bosszankodik, másik kisse riadtak, de olyan is akad, aki nem rutinnal viseli el a helyzetet, talán mert nem először találkozik a hatósággal.

Időközben az állomáson és a környéken tovább folynak a razzia. Az Aradul vendéglőben — (legalább is így áll a honlapon, mert KALLAY GYÖRGY SCHIFF LÁSZLO

A gép, ha nem termel — holt vagy

A Vagongyár alapreszlegein az utóbbi hónapokban annak ellenére, hogy teljesítették az év első negyedében a gazdasági terv főbb feladatait, még mindig sok tennivaló akad a munkaszervezés, a gépek kihasználása és az anyagok biztosítása terén. Van olyan közönség is, melynek tevékenységében nagyobb hézagok is jelentkeznek. Ezt tapasztalhatjuk a forgószalagokat gyártó részlegen is. Pedig az itt dolgozóakra senki sem mondhatja, hogy nem szorgalmaskodnak, hogy fejelemetlenek, vagy, hogy logosok. Egy-egy fejelemzetlen ugyan akad köztük, de az ilyeneket kiveti magából a közösség. Általában azonban a becsület és a szorgalom jellemzi kollektívájukat, s most mégis szegyenkezzve kell bevallaniuk, hogy nem meg a munka, legalábbis nem úgy, ahogy a megnövekedett tervfeladatok is megkívánják.

Mi ennek az oka? Talán nem rendelkeznek megfelelő gépi berendezésekkel? Szó sincs erről. Valamennyi technológiai vonalat elláttak a szükséges gépekkel, aggregátokkal. Csak hogy ezeket nem használják ki kellőképpen. Nitean Ștefan főmester, a C jelzésű technológiai vonal művezetője elmondta, hogy mi ennek az oka: először a munkaerő utánpótlás nem kielégítő voltárol szolt. Több fiatal tanult náluk, de munkaszervezésük máshova szolgáltatta őket. Ez is a magyarázata annak, hogy ottjártunkkor több esztergapat és speciális marógép nem működött.

Vagongyári tapasztalatok

Hosszasan elbeszélgettünk a részleg párttitkárával, Novac Luia elvtárral is. Kitént, hogy nem csak munkahány, hanem különböző műszaki tényezők is hozzájárulnak a lemaradáshoz. A részleget nem látják el a szükséges szerszámokkal, megfelelő nyersanyagokkal. Sokszor egy-egy kulcsgep azért áll, mert nincsen megfelelő keményfémleapocskával (vidiával) ellátott forgácsoló kés a raktárban. Első látásra jelentéktelennek tűnik, a mindennapi termelés azonban nagyarányban fekezi.

A szakemberek kifogásolták az öntött acélalkatrészek minőségét is. Ezek legtöbbjén túl nagy a megmunkálási ráhagyás. Több esetben meghaladja a 25–30 millimétert is. Ez két szempontból is káros: az illető műveletet a tervezettnél jóval hosszabb idő alatt lehet csak

elvégezni: emellett sok drága acél is kárba veszik.

Az öntött acélalkatrészekről különben nem is kellett sokat beszélni, mivel ottjártunkkor meggyőződhetünk arról, hogy nagy részük összeszerelés előtt utólagos javításokra szorul. A forgószalagvázak felfekvő csapágainak helyén az öntött alkatrészekben akkorra lyukak tátongtak, hogy azokat aligha lehetne porrésszegnek nevezni. A lyukakat a hegesztők tömték el, de a felület simaságát

TÓTH SANDOR

(Folytatás a II. oldalon)

ARADI MAROSPART '70

(KELEN FERENC felvétele)

(Folytatás a II. oldalon)

Tájékoztató

1970

Április

5

Vasárnap

Napkelte: 5.50. Napnyugta: 18.48 óraker. Az évből eltelt 95 nap, hatra van még 270.

Románia Szocialista Kültársaság Közművészeti Szövetségének Aradi Fiokja az Alexandriai utcai FÓRUM kiállító teremében kiállítást rendez a Nagyváradai Fiok központosított munkájából.

A kiállítás megnyitóját ma, április 5-én, déli 12 órakor tartják.

A Népi Egyetem műsora

Hétfőn, április 6-án: Peking és szépségei. Dr. Sabo Iancu (Temesvár).

Kedden, április 7-én: John Galsworthy: „Forsythe Saga”. Doina Comloşan, egyetemi tanársegéd (Temesvár).

Szerdán, április 8-án: A XX. század zenéje. Cimpian Voichita.

Csütörtökön, április 9-én: A mértékletes életmód — az egészséges megőrzésének fontos tényezője. Dr. Lăuştea Vasile főorvos.

Pénteken, április 10-én: A nagy román diplomata és kazaf: N. Titulescu. Nicolae Roşu tanár, a Népi Egyetem igazgatója.

Az előadásokat a Népi Egyetem színházában tartják (Küztársaság utja 78. szám, I. emelet), délután 5 órai kezdettel, gazdag szemléltető anyag kíséretében.

Műsorok

MUREŞUB: A kedves ur álma (10, 12, 14, 16, 18, 20).

STUDIO: Tul kicsi egy ilyen nagy habarchoz (11, 14, 30, 16, 30, 18, 30, 20, 30).

VICTORIA: Mikor a haragok szólnak (11, 14, 16, 18, 20).

IFJUSÁGI: A bosszúálló újabb kalandjai (11, 16, 18, 20).

PROGRESUB (Újrad): A tigris (17, 19).

SOLIDARITATEA (Gáj): A pária (17, 19).

CFR (Grădine): Katonai szolgálatra alkalmas (17, 19).

MIKELAKA: Creola, a szemed tüze (19).

A VIDEKI MOZIK MŰSORA

MUREŞUB (Lippa): Karácsony Erzsébet.

DOINA (Lippa): Creola, a szemed tüze.

KISJENŐ: Beru és San Antonio kórisár.

BOROSJENŐ: Dr. Mabuse végre ide.

BOROSJENŐ: A gyilkosság hétfőn történt.

KÖRTÖS: Hálátlan kor.

NAGYLAK: Az oroszán titka.

PANKOTIA: La dolce vita.

SYNTANNA: Útközött Románia.

KÖRÖSBÜKÉNY: Sherlock Holmes.

PECSKA: Börtönök fia.

VILAGOS: Preludium.

VINGA: Az ember, a hercegi, a vér bosszu.

A jogrend és a közbiztonság védelmében

mi inkább kocsmának neveznénk), sorra veszik az italozókat. Két jávkorabeli férfi társaságban fiatal lányt találnak. A férfiak aradiak, iratuk rendben vannak, el is tavoznak, a barnahajú lánytól azonban semmiféle irat nincs.

— Neve?

— M. Alexandra.

Alexandra ideges, alkalmi ismerősei cserbenhagyták. Tudja, kellemetlen kérdések következnek.

— Hol dolgozik?

— Most... sehol.

— És azelőtt?

— ...egy zöldségboltban dolgoztam.

Peregnek a kérdések. A habozó feleletekből és a nagy szünetekből kirajzolódik a huszeves lány története. 1969 szeptemberében érkezett Aradra, Ploieşti-ről. Azóta mindössze két hónapot dolgozott. November vége óta munka nélkül cselleng a városban, állítólag a testvére tartotta el. Nehány perc alatt 5-6 férfiről is említést tesz, akik mind állást, sőt lakást is szereznek neki, mert most sem egyikkel, sem másikkal nem rendelkezik. Lehetséges, hogy így lesz, de

nem nagyon tartjuk valószínűnek. A munkához, a becsülettel élethez nem alkalmi ismeretségeken és kocsmákon át vezet az út.

Véget ér a razzia első szakasza. A tulajdonkeppeni munka csak most kezdődik. A municipiumi milícia irodájában mindenek előtt azonosítják az őrizetbe vett szemé-

lyeket. Legtöbbször rövidesen távozik. De akadnak itt „különös” esetek is.

— Ez mi?

— Drót.

— Vette?

— Elhoztam... a munkatelep-ről.

L. Mihály, az aradi Építkezési Vállalat munkása nem találta és

DIVATKREÁTOROK —

Mindig valami újabbat, érdekesebbet, szebbet adni, ami más mint a régi s éppen ezzel vonzza az érdeklődést. Eltalálni sok-sok ember sokféle ízlelését, mindenkinek kedvére való kitalálni, úgy, hogy az örökké változó, széles di-vattal is lépést tartanak... Ime a ruhatervezőkre háruló feladatok. Elmondani sem a legkevesebb, hát még teljesíteni, hónapról hónapra, negyedévről negyedévre a gyakorlatban is megvalósítani!

Bizony nem kis munka! De szép, nagyon szép! Az ötletességnek parosulnia kell a jóízűséssel, vala-

napot a Jacques Esterell divatcégnél, de újabb ötletek forrásul szolgál a szocialista országok februárban Lodzin megrendezett divatkongresszusa, amelyen Oprea Margareta is részt vett.

Tudásukat nemcsak szakmai berkeken értékelik, de a nagyközönség, a vásárlókörzések körében is. Az aradi női készülak ország-szerte keresettek. A fővárostól lasi-ig, Konstancától Brassóig, Kolozsvártól Craiováig mindenütt szívesen vásárolják és viselik a nők.

S ez a két ruhatervező érdeme is!

tantam hóbortnak, noha nem valami praktikus. Az a véleményem, hogy csak fiatalok viseljük...

A kollekció érdekessége — a maxi kabátokon kívül — a két, bordázott kordbársorny anyagból (a December 30 textilüzemek terméke) készült könnyű, sportos, fiatalos tavaszikabát modell is.

...A ruhakreációs műhelyben éppen próbált Oprea Margareta. A fehér alapon, apró kékpöttyes anyagu nyári ruha még így, félig készen is jól mutatott.

— Ez is a Textil Kombinát terméke. Mi nagyon sok UTA-kelmet használunk. Házi és nyári ruháink mind aradi textilanyagból készülnek — mondotta, miközben fejlebb tüzte a nyakkivágásban a divatos, hegyes végű gallert. — Készülő kollekciók körülbelül 150-160 modellből áll majd: délutáni és alkalmi szövetruhák, kötényruhák, szoknyák, házi és nyári ruhák. Dominal a chemisier (ingruha) stílus.

...Nem vagyok szakember, de mint a vásárlókörzések egyik tagja, el szeretném mondani véleményem: nagyon tetszett az új kollekció.

B. K.

Azonos természeti viszonyok, különböző munkamódszerek

(Folytatás az I. oldalról)

regetnek és forgatnak alá. Az odvosiaknak viszont még 700 tonnányi istállótrágyájuk áll a gazdaság udvarán, amit majd ezután kell kihordaniok. A sok trágya veszt hatóanyagából, de a föld még többet termelékenységéből. A vezetőtanácsnak és a szakembereknek több gondot kell fordítaniok e kérdésre is. Jelenleg még nincs sok kezi munkaerőt igénylő csológ a mezőkön. A fogatokat, traktor vontatásu utánfutókat beütemezhetik trágyahordásra.

A munkálatok elvégzését mind az idő, mind a talajviszonyok befolyásolják. Épp ezért jobb szervezéssel arra kell törekedni, hogy a helyi adottságokhoz mérten, minden munkaerőt észszerűen használjanak ki. A vezetők és a szakemberek a változatos időjárás ellenére is kövessenek el mindent a nagyobb hektárhozámok elérése érdekében.

munkában

mennyi divatirányzat alapos ismeretével és — legyünk őszintek — egy kis fantáziával is.

Nos, a Készruhágyár két „divat-kreátor”. Oprea Margareta és Pollák János birtokában vannak ezeknek a tulajdonságoknak. Eredményesen gyümölcsöztetik a divat fővárosában, Párizsban szerzett szakmai tapasztalataikat. (Oprea Margareta a nyáron volt ott, Pollák János decemberben töltött tíz

1971. I. évnegyedi új modellek kollekcióján.

...Pollák János mini házbemutatót rögtönzött Maria és Flori, a két csinos manóknak közreműködésével, a kollekció már elkészült darabjaiból. És ekkor jött számomra a meglepetés. A három divatos maxi kabát. A lányok trapez-pantallót viseltek hozzá.

— Ugye, csinosak? Bevallom, nekem tetszik a maxi divat. Nem

Feltárcsázom...

A hradástechika megbe-csült kis készüléke gyakran ráébrsz, hogy nem is vagyok olyan jó pedagógus, mint ahogy néha képelem.

Cseng a telefon. Már megint! Ma éppen hetvenhetedik szer téteti le velem valaki a talat — állapítom meg csaltatatlant pontossággal. (Lám, ez a tévedhetetlenség már eleve rossz jegy a bizonyítványomban).

Idégesít a felismerés, hogy ide-ne is vagyok ama Descartes-i mondásban, hogy „Cogito — er-go sum”, amely egyeseket állítólag gondolkodásra készítet. No mostmar! Ha gondolkodunk egy kicsit, akkor igazat kell adnunk azoknak, akik bemutatkozásuk nem azzal kezdik, hogy „Kicsoda maga?”.

Szóval: Cogito! — veregetem vállom magam megicsak, mert ime, — heuréka! — megtaláltam a legjobb pedagógiai módszert: csak egy kis „ergo” ügyebár, és máris...

Apró: „ergo”. Mit is jelent pontosan ez a szó? Azt, hogy tehát. Szinonimája a HÁT.

Hát már megint a hát-nál tartok?! Ezer bocsánat, névtelen telefonálók! Eszküszöm, többé nem bonyolodom telefonpedagógiába. Legalábbis egyelőre nem.

Mindaddig, amíg telefonál-lem tudásomban még mindig észlelhetők kisebb-nagyobb hiányosságok. Hagyjuk csak a primitív didaktikát, küszöböl-jük csak ki, kérem, előbb a magunk hibáit: ki-ki a maga telefonkészüléke előtt seperjen! En most mindenesetre feltárcsázom saját magamat. És aztán... hadd haragudjam inkább csak tenmagamra, ha azért sem mondom meg majd nekem, hogy ki is vagyok én voltaképpen.

SIMONFI IMRE

Mert ami azt illeti, hát (jaj már megint!) felelhettem volna szebben is. Türelmes nevelő munkával kellett volna ügyebár megmagyaráznom a dolgok rendjét, mondjak a következő

sorrendben: Kedves honpolgártársam, elvtársam, kartársam az urban, uram, hölgyem, öregnyam, szia Vera, csao, azahogy csao-kolom a készlet-lábát, miközben arra kérem, hogy az Ön által nem kívánt részeket törölje. E figyelemkeltő bevezető után azonnal a tárgyra, terek, valahogy így: Bocsásson meg nekem, szegény méltatlan pártának, amiért VAGYOK. Nos, ezzel, a „vagyok”-kal már benne is vagyok ama Descartes-i mondásban, hogy „Cogito — er-go sum”, amely egyeseket állítólag gondolkodásra készítet. No mostmar! Ha gondolkodunk egy kicsit, akkor igazat kell adnunk azoknak, akik bemutatkozásuk nem azzal kezdik, hogy „Kicsoda maga?”.

Szóval: Cogito! — veregetem vállom magam megicsak, mert ime, — heuréka! — megtaláltam a legjobb pedagógiai módszert: csak egy kis „ergo” ügyebár, és máris...

Apró: „ergo”. Mit is jelent pontosan ez a szó? Azt, hogy tehát. Szinonimája a HÁT.

Hát már megint a hát-nál tartok?! Ezer bocsánat, névtelen telefonálók! Eszküszöm, többé nem bonyolodom telefonpedagógiába. Legalábbis egyelőre nem.

Mindaddig, amíg telefonál-lem tudásomban még mindig észlelhetők kisebb-nagyobb hiányosságok. Hagyjuk csak a primitív didaktikát, küszöböl-jük csak ki, kérem, előbb a magunk hibáit: ki-ki a maga telefonkészüléke előtt seperjen! En most mindenesetre feltárcsázom saját magamat. És aztán... hadd haragudjam inkább csak tenmagamra, ha azért sem mondom meg majd nekem, hogy ki is vagyok én voltaképpen.

Szóval: Cogito! — veregetem vállom magam megicsak, mert ime, — heuréka! — megtaláltam a legjobb pedagógiai módszert: csak egy kis „ergo” ügyebár, és máris...

Apró: „ergo”. Mit is jelent pontosan ez a szó? Azt, hogy tehát. Szinonimája a HÁT.

Hát már megint a hát-nál tartok?! Ezer bocsánat, névtelen telefonálók! Eszküszöm, többé nem bonyolodom telefonpedagógiába. Legalábbis egyelőre nem.

Mindaddig, amíg telefonál-lem tudásomban még mindig észlelhetők kisebb-nagyobb hiányosságok. Hagyjuk csak a primitív didaktikát, küszöböl-jük csak ki, kérem, előbb a magunk hibáit: ki-ki a maga telefonkészüléke előtt seperjen! En most mindenesetre feltárcsázom saját magamat. És aztán... hadd haragudjam inkább csak tenmagamra, ha azért sem mondom meg majd nekem, hogy ki is vagyok én voltaképpen.

SIMONFI IMRE

FOLYTATÁSOK AZ ELSŐ OLDALRÓL

nem is találhatott más magyarázatot a tászkájában felfedezett öt kilogramm drót eredetére. Borgózősen mentegetőzik: először történt meg... soha többet nem teszek ilyet... A mentegetőzést a vállalat bíráskodási bizottsága előtt fogja folytatni.

M. Virgil lippai lakos gyanutlanul sétált be a razziajűrébe. Bizonyára messze elkerülte volna az állomást, ha tudja mi várja, hiszen hároméves börtönbüntetése kitöltése elől szökött meg, amelyet család miatt rótt ki rá a bíróság. Útja innen egyenesen a börtönbe vezet. A Bihar megyei B. Gábor-nak sem volt több szerencséje. Zsebtolvajlásan érte rajta a razzia.

Az irodában egyre kevesebb a várakozó. Közben dolga akadt a borbélynak is, aki J. Nicolaenak segített megszabadulni az apró elősdiéktől, amelyek dus frizurájában tanyáztak. A Vasile is az egészségvédelem oltárán volt kénytelen feláldozni bodorított fűrtjét. akárcsak a többi négy társa. Késő este volt, amikor H. Maria, a nadabi mtsz tagja is elmehetett. A kifelé vezető utat ugyanolyan görbén tette meg, mint amikor ide érkezett. A részvége nem mullott el olyan gyorsan. Eltávozott az Aradulban talált M. Alexandra is, ujdonsult lovagja kíséretében, aki-nek a nevét ugyan nem tudta, de akinél személynazonossági igazolványt tartotta.

Ezen az estén kérekerült két ünnöző és egy körözött elítelt, husz személyt bírságotlak meg a lakosság nyilvántartását szabályozó törvény megsértéséért. A többiek számára a razzia kellemesnek nem mondható intermezzója figyelmeztetésnek szolgált: a személyazonossági igazolványt mindenki köteles magánál hordani. Ennyit mondhat-nánk a razzia közvetlen eredményeiről. De nem szabad megfeled-

kezni arról a megelőző hatásról sem, amelyet az ilyen akciók kiváltak. Mert gyakorlati bizonyítékai a jogrend és közbiztonság, a köztulajdon és az állampolgárok törvényes érdekei védelme iránti magasfoku felelősségérzetnek.

A gép ha nem termel — holt vagyon

nem tudták megőrizni. A korábban megmunkált felület ismét forgácsolásra szorult tehát. Ilymódon drága percek és órák vesznek kárba, melyek gátolják a gépek kihasználását, de kopásukat, rongálódásukat is előidézik.

Ezzel kapcsolatban a művezetők és a mesterek is konkrét javaslatokat tettek. Azért tartottuk ez így, mondták, mert az öntődében dolgozók tervfeladatait az olvasztott acél mennyiségben szabják meg. Ez viszont nem helyes, mert a sok tonna folyékony acél még nem kész alkatrész. Helyes volna, ha az öntők feladatait is darabonként és a minőségi kivitelezés szerint szabnák meg. Ilymódon megakadályoznák azt, hogy a megmunkáló részlegre javításra szoruló vagy selejtes alkatrészek kerüljenek. Az említett eljárással a nagy megmunkálási ráhagyásokat is lényegesen csökkenteni lehetne. Szerintünk e javaslat jó. Bizonyára fel-felgyel erre az üzem vezetésére is. De a forgószámla részleg műszaki ellátottságával, a dolgozók szakképzettségével is többlet kell fordítani. Ilymódon elkerülhető az, hogy a gépek mintegy 40 százaléka holt vagyont képezzen a forgószámla részlegen.

Az életmű jutalma:

Beszélgetés Franyó Zoltánnal, az 1970-es Herder-díj kitüntetettjével

Még idők sem jutott, hogy gratuláljunk az írószövetség különdíjához, amellyel a nyolcvanhárom éves Franyó Zoltán tavaly megjelent kitűnő német nyelvű román költségi antológiáját jutalmazta. A nagy hírű költőnek máris világosra került a hírt: a Baseli Egyetem Goethe Intézete és a Hamburgi Egyetem Gottfried von Herder-alapítványának kuratóriuma odaítélte a Herder-díjakat és érmeiket az 1970-es esztendőre. A népek közelségét előmozdító keleti és déli let-európai művészek és tudósok közül az idén a következőket jutalmazták: Jan Bialostocki művészettörténész (Lengyelország), Jan Filip okortörténész (Csehszlovákia), Franyó Zoltán műfordító (Románia), Milovan Gavazzi néprajzkutató (Jugoszlávia), Illyés Gyula költő (Magyarország), Yannis A. Papaioannu zeneszerző (Görögország) és Zeko Torbora filozófus (Bulgária). A díjakat május 6-án adják át a bécsi Tudományos Akadémin. Örömdünk annak, hogy a hét esztendővel ezelőtti alapított díjat Tudor Arghezi (1965), Alexandru Philippide és Mihai Pop (1967), Constantin Delicoviciu (1968) és Mihai Jora után az európai hírnévű műfordító, Franyó Zoltán kapta meg Romániában. Múlt megbecsülése ez több, mint hat évtizedes munkásságának, amely elteremtőül a népek jobb megismerését, megértését, szellemi közelségét és testvérséget szolgálta. Nehány kérdéssel kerestük fel az örömteli alkalmából a korát meghazudtoló frissességgel élő és dolgozó Mestert.

— Nehány szót a kitüntetésről. Hogyan lehet elismerni a Herder-díjat?

— A herderi eszmék propagálására, az elért eredmények jutalmazására alapították 1964-ben a Herder-díjat. A Herder által kitűzt: cél ma is időszerű, sőt még inkább az, mert a nyelvi, nemzeti különbség mellett még a társadalmi és államformabeli különbségek is választásnak támasztanak, gátat emelnek az egységes fejlődésnek. A Herder-alapítvány kihangsúlyozott intenciója éppen az, hogy ezeken a különbségeken túl, minden propagandisztikus céltól kizárásával, a humanista és kulturális megértést útját évenként kiárando díjaival egyengesse, elmélyítse.

— Milyen neves művészek, tudósok részesültek a hét esztendő alatt ebben a magas kitüntetésben?

— A díjat minden esztendőben a hét délkelet-európai állam — Bulgária, Csehszlovákia, Görögország, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország és Románia — egy-egy olyan kimagasló kulturális személyiségének — írójának, művész-történészének, archeológusának, folkloristájának vagy komponistájának adják, aki munkásságával a kelet-nyugat közötti kapcsolatok megerősítését, a népek megértését és testvérséget szolgálta. Hangsúlyozni szeretném, hogy más díjakkal ellentétben, a Gottfried von Herder-díjjal és érmelem nem egyes műveket, hanem mindig életműveket jutalmaznak. Az évek során nálunk is jól ismert külföldi alkotók közül többek között a következőket tüntették ki: 1964-ben Jan Kott lengyel irodalomtörténész és shakspereológus, akinek tanulmányait valamennyi európai nyelvre le-

fordították. 1965-ben Tudor Arghezi-vel egyidőben Kodály Zoltán és Németh László, míg 1966-ban a jugoszláv Zlatko Gorjan költőt, a jugoszláviai Pen Club elnökét és a bolgár Szatkov Dimitert tüntették ki. Spyridon Marinatos görög archeológus 1967-ben kapott díjat a nagyszerű román költővel és műfordítóval, Alexandru Philippide-vel és a folklorista Mihai Pop-pal együtt 1968-ban Miroszlav Krleža vette át a díjat...

— Századunkban, de különösen az utóbbi esztendőben sok a különböző irányzat az irodalomban. Hogyan tart lépést a műfordító az irodalom gyorsiramu fejlődésével?

— Miként azt Szilágyi Domokos, Szócs István, Veress Dániel szöveg- fordító, haza magyar irodalmunkban tulságosan sok a vers, valóságos lírai tultermelés van. Ez magában nem lenne baj, de rendkívül sok az érthetetlen utánzat, s az olyan vers, amely csak formájában igyekszik új lenni. Véleményem szerint két fajta „modern” költő van. Az egyik akinek az elmúlt évek alatt nem volt alkalma megismerni a külföldi irodalmi irányzatokat. Olyan gözzel ír da-daista, szürrealista, neokonkrét verseket, mint aki felfedezte a spanyolviaszt. S van olyan sarlatán, aki merész formabontással, szókácsolatokkal, rikító formai kísérletezésekkel próbál újnak tűnni. Kritikus és szerkesztő dolga, hogy szelektáljon... Tudom, nagyon nehéz a válogatás, mert a sarlatán a legkitartóbb, a legügyesebb, a legtöbb leleményt árulja el abban, hogy eredetinek tűntesse fel ver-

seit... A fiatal költő igenis kísérletezzen, ujjtson, de a fontos az, hogy felelősséggel és tehetséggel írjon, hogy legyen mondanivalója a világnak. Nem szabad eltelni a fiatal költőket azért, mert eltávolodnak a klasszikus formától. A versnek nem az a mércéje, hogy az átlag olvasó megérti vagy nem, hanem, hogy közöl valamit a világgal, s azt valóban nemes művészi formában teszi... Magam mindig a tehetségeket kerestem, akár hazaiakról, akár külföldiekről volt szó. Az eredeti tehetséggel való találkozás, a műfordító legnagyobb öröme... Örömmel állapítom meg, hogy el Romániában vagy tizenkét tehetséges magyar költő... Palocsay Zsigmond egyenletlen — sokszor népi alapon próbál új prozódia teremtését, máskor belevész az üres játékoságba — de, tehetségesen költő. Aztán ott vannak az igaz Szó utolsó matinéjának vendégei: Farkas Árpád, Pál Lajos, Király László és Magyar Lajos s társaik Cseke Gábor — nagyon tetszett utolsó kötete — Tömör és Csiki. Paskándinak a prózáját és a drámáit jobban szerettem, mint a verseit... S valamennyiük élén ott áll a romániai magyar líra koronázatlan hercege, a nagyon tehetséges és nagyon művelt, Szilágyi Domokos... Valamennyiüktől szívesen fordítok, mellém társul az öröm, ha verseiket kézbe veszem.

Május 6-án lélekben valamennyien ott lesünk a bécsi Tudományos Akadémia dísztermében, amikor Franyó Zoltán átveszi a Gottfried von Herder-díjat, több, mint hat évtizedes műfordító munkásságának, amelyet a népek jobb megértésének, megbékéltetésének, testvérségének szolgálatába állított, méltó jutalmát. A magas kitüntetés nemcsak az örök ifjú Franyó Zoltán életműve iránti nemzetközi megbecsülést fejezi ki, hanem a romániai magyar irodalom irántit is.

SZEKERNYES JÁNOS

MIT VÁROK?

Ujjászervezték a hazai könyvkiadást. Ilyenkor, az indulásnál, felvetődik a kérdés: mennyiben jelent változást a regivel szemben, mit várhatunk.

Előtte fekszik a Kritérium Könyvkiadó első kiadásai közül három. Egy klasszikus, Turgenyev A küszöbön című regénye, egy jelenkori angol író William Golding két regénye egy kötetben és a hazai történet, Bányai László négy évtizedes közírói tevékenységét szintetizáló Hosszu mezsze című esszé- és tanulmánygyűjtemény. Bar ez, az első pillantásra is, heterogén, mégis örmömmel nyugtázom megjelenésüket. Körülbelül ezt várom a Kritérium-tól: a világirodalom remekait, a kortársirodalom legsikerültebb alkotásait és a hazai magyar irodalom friss termését. Csak nem ilyen módon. Véleményem sze-

rint a kiadó sorozatait profilozni kellene. Az olvasó tudni akarja, hogy egy sorozatban klasszikusok vagy kortársak, hazai írók vagy külföldiek alkotásait fogja kézhez kapni rendszeresen. Hangsúlyozni szeretném a rendezésességét is. Jó lenne, ha egy-egy új kiadvány megjelenését legalább megközelítően is dátumhoz kötnék (például a Horizont két-három hetenként bocsáthatna ki a köteteket) és ezzel elkerülnék a már hagyományos-sá vált évszázados kiadványokat. Kezdetben így sem rossz, sőt az indulás esztendőben — dicseretre méltó. A kiadó terveit, célkitűzéseit Domokos Géza igazgató az UTUNK hasábjain ismertette: folytatják a nagyszerű kiadványokat (Horizont, Forrás, Teka), de egy új világirodalmi sorozat megindítását is említette. Várjuk. Igen

nehéz örökséget vett át az Albatros Kiadó, amikor magára vállalta a volt Ifjúsági Könyvkiadó feladatát. Most ez az intézmény látja el a tanulóifjúságot megfelelő könyvekkel. Nem könnyű feladat, mert a kiadói terv feltételül mennyiségi és minőségi változást kell hogy jelentessen a múlttal szemben. Olyan kiadványoknak kell előterbe kerülőnek, amelyek érdeklik a gyermekeket, megértetik az olvasást, de ugyanakkor nem szabad hiányozniok a tervbe vett háziolvasmányok kötetének sem. Folytathatam a sort, de megalkotok két új kiadót. Mindent a kezdet izgalma, a topogatózás időszakát elik. A kidolgozott tervek szépek. Ha megvalósulnak, egy lépéssel előbbre kerülünk a könyvkiadás terén.

UJJ JÁNOS

Jókai aradi tárgyú vígjátéka

1891 februárjában mutatták be Jókai Mór AZ ARADI HŐSNOK című történelmi vígjátékát. A darabot egy évvel ezelőtt írta, mikor személyesen is fölkereste városunkat és műveiből néhány jelenetet fölolvastott.

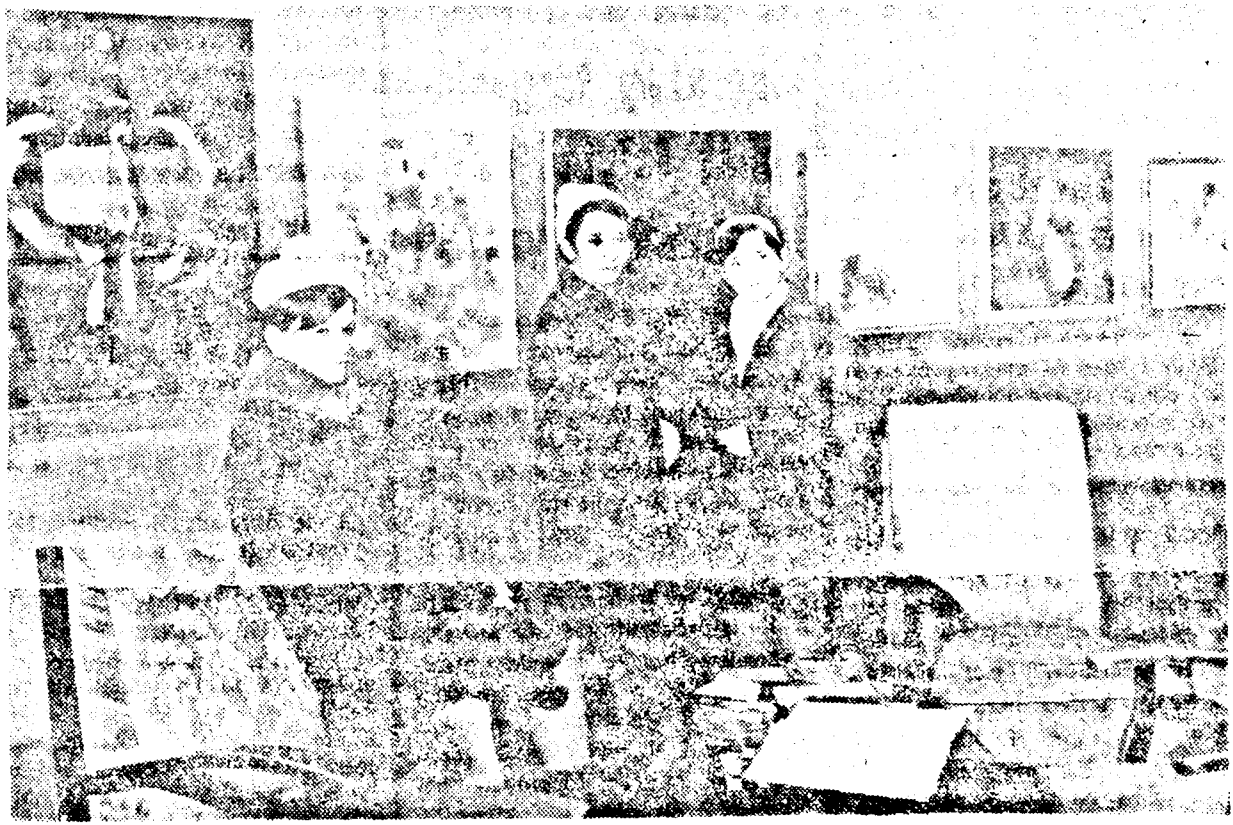
A komédia 1735-ben történik Aradon. Főszereplője Szegediac Péter, pécsi kapitány. A többi szereplő: költőtt alak. A város lakói — a darab szerint — a törökkel hadakoznak. Itthon csak az asszonyok maradtak. Hírül hozzák, hogy „Abadabot prófétája”, Vértési János, nagy parasztsereggel megakadja ostromolni a várost. Végül, az asszonyok, furfangos csúllal, rászedik a keleköttya prófétát — és minden elrendeződik. Vértési uram egyébként furcsa tanokat, így a többnejűséget is, hirdeti. Bohókás alakja a vígjátékban Della Bunda és Paprikácsa.

A korabeli lapirélmények szerint, a kritikusok nagy zavarban voltak a bemutatás után. A darab ugyanis nem tartozik a nagy irodalmi művek közé. Egyik bírája szerint van benne minden, csak éppen a drámai feszültség hiányzik.

Jókai drámai munkásságának kutatója, Vnisko Berta szerint „a közönség nem ismerhette rá a korszerű író jellegére, fantáziájára. Nem találhatta meg a színpadi szerkezet követelményeit sem s e feletti visszatetszésének kifejezését is adta”. Altlában a darab „rögtönzöttség” benyomását kelti.

Bennünket városunk irodalmi múltjának szempontjából érdekel ez, a ma már csak irodalomtörténeti érdekességű vígjáték. Egyébként a nagy mese, mondó, egyéb műveiben, sokszor foglalkozik városunkkal.

fuszagbénos

Tegnap zárult be az Alecsandri utcai FORUM kiállító teremben a bukaresti képzőművészek egyik csoportjának kiállítása.

Gherasim Emil

HÓVIRÁG

Te már a tavaszt hirdeted,
mert fel a tél, ugyr, beteg
s jaj, mégsem akar megpihenni!

Tudom, a sorsod mostoha,
de sujtatt szelek ostora,
vallod: jó volt elsőnek lenni...

Sápadsz, míg a fagy átitat
s olyan vagy, mint az áhítat.
Cudar ilyenkor a világ.
Vajon megérté, kis virág?

SZEKERNYES JÁNOS

Pálfi Zsuzsa

Bemutattak önmagamnak

Poláknét különös módon ismerem meg. Cipőt vittem talpaltani. Amikor beléptem a csiziz szagu műhelybe, a vén szuster mögött galambóssz aszsony állt. Amint megpillantott, összecsapta a kezét és felkiáltott:

— Gott tm Himmel! Nézt ota Mika, én fagyok ez?

Hozzám lépett és tetőtől talpig végigmért. Ráncos kezével megismogatta a hajamat, az arcomat. Valami túltámasztást motyogtam, de az asszony nem vette tudomásul.

— Becsületemre, maga pont olyan, mint én mikor fiatal, ugye Mika? A haja... a termete... az arca, csak a szeme nem tudom, milyen? Mutassa a szeme... Nézzé rám. Nem itt, itt sötét. Ide jönni az ablaknál. Szó nélkül engedelmesskedtem. Az asszony mélyen a szemembe nézett és kacagva kiáltott fel ismét:

— Gott im Himmel! Maga ellopta az én szemem. Jöjjön csak be a szobába, mutatok magának valami!

— Ha mind a háromszáz képet meg akarod mutatni a hölgynek, akkor estig biztos a vendégünk lesz.

— Te csak maradj a kapufánál te fén kujon — tréfálkozott a néni és máris tuszkolt befelé a műhely melletti tágas szobába.

Igy kezdődött barátságom a különös öregasszonnyal, a hajdani szép Poláknével. Minden napos vendége lettem. Szür. csöltem az illatos kávét és ki tudja hányadszor néztem végig a háromszázal is több fényképet.

— Itt foltam menyasszony. Ezek az esküfői képek. Itt nőtársaság folt a Semicre. Akkor már 25 éves foltam. Itt fagyok a fiammal, mikor kicsi folt...

Már betéve ismertem egész családját. Amikor fiatalok képeit mutatta, mindig újabb és újabb hasonlóságot fedezett fel bennem.

— Látot kedves, ez a gód.

FRENTIU SEVER rajza

röcskék az arcomon? Ilyen fan nekem is.

Már-már én is himni kezdtem, hogy igaza van. Am ahányszor elhagytam a barátságos szobát, mindig azzal az elhatározással távoztam: ide többet nem jövök. Nincs igaza Poláknének. Nem vagyok olyan, mint ő volt fiatal korában. Az arcom szabálytalan, az ajkam túl vékony, a szemöldököm gyér, a göröcskék az arcomon a zsírosodás jelei, a termetem nem olyan karcsu, mint az övé volt, a járásom lomha. Ezért nem teszem a fiuknak és már huszonhárom éves vagyok, de még senki sem udvarolt nekem, senki sem mondta, hogy szép a szemem, pedig az az egyetlen, ami valóban szép rajtam. Estétként hosszan nézegettem magamat a tükörben és a fényképeken látott frizúrákkal egyeztem a hajdani szép Poláknéhoz hasonlóvá alakítani magamat. Ilyenkor mindig szétfoszott a korábbi nagy elhatározás. Meg kell végre figyelnem, hogyan is festül a haját Polákné. És másnap délután ismét a régi fényképeket nézegettem.

Egyszer mégis erőt vettem magamon. Elindultam otthonról és amikor az öreg Polák műhelyéhez értem, visszafordultam. Moziba mentem. Valami hatalmas filmet vetítettek, a sztár szépségben meg sem közelítette az egykori Poláknét, akit olyan jól ismertem a régi fényképekről. Este fáradtan tértem haza. Nem volt kedvem új frizúrát kísérletezni. Másnap reggel későn ébredtem, kapkodva készítettem. Hosszu hajamat találomra tűztem fel a fejem bubjára és rohantam a munkahelyemre. Fél négykor léptem ki a gyár kapuján. Polákné szépen berendezett szobájára gondoltam és máris indultam az autóbussz megállóhoz. A nagy sietésben nekirohantam egy fiatalembernek.

— Bocsánat — hebegtem zavartan.

— Nem történt semmi — mondotta és rám mosolygott.

— En is az autóbusszhoz igyekszem. Poláknékkal lakom egy házban. Magát minden nap látam bennem az öregekhez. Rokunk talán?

— Nem, csak...

— Ahá, ismerős. És meglepő. en hasonlít Poláknéhez. Ilyen lehetett a néni fiatalkorában. De ez a frizúra sokkal jobban illik az arcához, mint a korábbiak. Nekem elhiheti, én már régén figyelem magat. Maga nagyon csinos... És milyen szép a szeme... Megengedi, hogy el-kérjem?

MONZAIK

Még ebben az évben megjelenik román, magyar és nemet nyelven Banner Zoltán Mattis-Teutsch monográfiája, az első ilyen munka a nagy brassói művészről. A kötetet több mint hatvan reprodukció illusztrálja.

Film készült Sütő András Saszlos Deme-ter ajándék elele című novellájából, Gheorghe Naghi rendezésében. Doi bárbaji pentru o moarte címmel. A főszerepet Matei Alexandru alakítja.

Az 1963-ban alapított barcelonai Picasso Múzeumnak nemrég 800 ifjúkori alkotását ajándékozta a világhírű művész.

Az idei Cannes-i Fesztivált, a tavaly meggyilkolt Sharon Tate utolsó szerepével, a Nicolas Gessner rendezte 12+1 című filmmel nyitják.

A National Book Awards, Amerika egyik legnagyobb irodalmi-művészeti díjának idei kitüntetettjei közül Joyce Carol Oates kapta a regénydíjat, Them című könyvéért és Elizabeth Bishop a költészeti díjat.

A párizsi Dronot Hotelben minden évben megrendezik a művészek kezeit a vasárnap. Az idei vasár legmagasabb arai: Molierre utolsó kezirat 30 000 frankért kelt el, egy eddig ismeretlen Corneille-leveletért 42 500 frankot adtak. Baudelaire egyik levelért 8 500 frankot, Beethoven hatoldalas keziratért 45 000 frankot, Rafael két soráért 7350 frankot.

Agatha Christie nemrég ünnepelte 79. születésnapját. A művelt, előkelő hölgy a világ legolvasottabb detektívregény szerzője. Nyolcvan detektívregény és 19 bűnügyi drámát írt már és nincs szándékában visszavonulni.

Lászlóffy Aladár

Bölcsesség

Ahogy a szédítően csobogó patakokkák
dus zuhatagban öntik a sódrást,
Ahogy a rendre szedett pipa-csokból
kötjük a csokrot,
Ahogy az értelem önti okokból a gondolatot,
Ahogy a szétarabolt nagy tömb-tömegekből
emberek ujból rakják szép lakható palotáink,
A tízezer évek óta kormányzó
nagy egyszerűséggel
gyűjti össze a párt a nép erejét.
Nem volt ilyen szertartás-nélküli nagyhatalom még,
ki a munka mozdulatával bánjon a dolgaival.

MONZAIK

NEMZETKÖZI ÉLETT

A magyar nép megünnepte az ország fasiszta iga alóli felszabadulásának 25. évfordulóját

BUDAPEST. — Al. Pinte, az Agerpres tudósítója közli: A magyar nép április 4-én megünnepte az ország fasiszta iga alóli felszabadulásának 25. évfordulóját. A nagy ünnep központjére a városok és falvak ünnepi díszítéssel, Budapestben az épületeket és az utcákat zászlók és virágok, nagy díszpompák ékesítették. A felvonulási tér is ünnepi díszben pompázik.

A központi emelvényen helyet foglalt Kádár János, Losonczy Pál, Fock Jenő és más part- és állami vezetők, valamint a szocialista országokból a budapesti ünnepségekre érkezett part- és kormányküldöttek tagjai, köztük a román küldöttség, elen Emil Bodnár, elvtárs, az RKP KB Végrehajtó Bizottságának és Állandó Elnökségének tagjaival, az Államtanács alelnökével. Más meghívottak között

a tribünön jelen volt a Szocialista Egységfront Országos Tanácsának a küldöttsége, a Magyarországi felszabadításért vívott harcokban részt vett román katonák delegációja, az RSZASZ Központi Tanácsának, az Országos Nótanácsnak, a KISZ Központi Bizottságának a küldöttsége.

A magyar nép nagy ünnepét, a fasiszta iga alóli felszabadulás negyedszázados évfordulójának jelentőségét Czigany Lajos vezérredez, az MSZMP KB Politikai Bizottságának póttagja, honvédelmi miniszter méltatta.

Ezután katonai parádé következett, majd az ifjúság felvonulása szimbolizálta a magyar nép életében a felszabadulás óta eltelt 25 év során végbejárt nagy változásokat. Az ünnepség a budapesti sportolók nagyszabású felvonulásával zárult.

Fogadás az Országházban

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa szombat este az Országházban fogadást adott az ország fasiszta iga alóli felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából.

A fogadásra részt vettek part- és államvezetők, társadalmi szervezetek vezetői, a Magyar NK fegyve-

res erőinek képviselői, tudósok, művészek, élenjáró dolgozók. Ott volt a diplomáciai testület számos tagja, valamint az ünnepségekre meghívott külföldi küldöttek. Jelen volt az Emil Bodnár, elvtárs vezette román part- és állami küldöttség is.

A harcokban elesett román katonák iránti kegyelet jeléül, emlékművet avattak Cegléden

A Magyarországi fasiszta iga alóli felszabadulás 25. évfordulójának szentelt rendezvények keretében Cegléden felavatták a város fasiszta megszállás alóli felszabadításáért vívott harcokban elesett román katonák és tiszték emlékművét. A város temetőjében nyugvó sok száz román katonák iránti kegyelet jelé-

ül emelt fekete márvány emlékművön román és magyar nyelven a következő szöveg olvasható: „Hála és dicsőség a felszabadulásunkért elesett hősöknek”.

EMBERKERESKEDŐKET TARTÓZTATTAK I.E. a pernambucoi (brazíliai állam) rendőrhatalóságok. Az „üzletemberek” a nagy munkanélküliséggel küzdő észak-keleti vidékekről származó parasztokat adták el déli és más földbirtokosoknak mindössze 18 dollárért. Gyors meggazdagodást ígértek és utiköltséget is adtak a vállalkozó parasztoknak.

Hatalmas diáktüntetések Santo Domingóban

SANTO DOMINGO. (Agerpres). A Dominikai Köztársaság fővárosában hatalmas diáktüntetésekkel tiltakoztak Joaquín Balaguernek, az ország elnökének a szándéka ellen, hogy ismét jelölje magát az elnökválasztásokon. A tüntetők és a rendőrség összecsapásai következtében mindkét részről számos sebesült történt. A rendőrség könnygázzal bántak használt, figyelmeztető lövéseket adott le és mintegy 30 diákot letartóztatott.

Befejeződött az Interparlamentáris Unió Tanácsának ülészaka

Szombat este Monacóban befejeződött az Interparlamentáris Unió Tanácsának ülészaka, amelyen a román parlamenti csoport képviselőiben részt vett Tudor Drăganu, Alexandru Ionescu, Mircea Brebeanu képviselő. A tanács többek között határozatokat foglalt a polgári szállító repülőgépek elleni támadások, s megfelelő intézkedéseket követelt mind a nemzetközi szervezetektől, mind a parlamentektől a géprablások megakadályozására és a bűnösök meg büntetésére. A tanács ugyanakkor felhívta a közép-keleti helyzettel kapcsolatos 1968-as dakari és 1969-es bécsi határozatokat. A tanács ezután kijelölte az idén októberben Hagában sorra kerülő interparlamentáris konferencia napirendjét és megválasztotta új főtitkárát Pio Carlo Terenzio (Olaszország) személyében. Ezzel véget ért az Interparlamentáris Unió tavaszi ülészaka.

Az USA és Franciaország tárgyalásokat folytat az indokínai helyzetről

WASHINGTON. (Agerpres). Az Egyesült Államok és Franciaország megegyezett abban, hogy magánjellegű megbeszéléseket folytatnak az összes érdekelt felek részvételével tartandó, indokínai tárgyalások kezdeményezésére irányuló francia javaslatlathat kapcsolattal.

Amint a France Presse írja, washingtoni politikai körök véleménye szerint az amerikai adminisztrációnak a francia kormány javaslataival kapcsolatos magatartása főként a szenátusnak szól, minthogy ebben a fórumban befolyásos személyek követelik nemzetközi Indokína-konferencia összehívását.

A kormány ugyanakkor bejelentette, hogy parancsot ad a hadseregnek a kórházak megszállására, ha a sztrájkoló orvosok nem térnek vissza munkahelyükre. Mint ismeretes, 25 kórházban több mint 650 orvos szüntette be tevékenységét, fizetésmeletést és a munkakörülmények megjavítását követelve. A sztrájkolókhöz csatlakozott a nepjölési intézet 250 orvosa is. Balaguer elnök kijelentette, hogy a sztrájk törvénytelen.

A nők helyzetével foglalkozó genfi bizottság ülészaka

GENF. — H. Liman, az Agerpres tudósítója közli:

A nők helyzetével foglalkozó genfi bizottság 23. ülészaka jóváhagyta a belga, francia, román és magyar küldöttek határozatát a nők helyzetéről. Hangsúlyozta, hogy a hiányos társadalmi intézkedések miatt számos országban az egyedülálló anyákat és gyermekeiket továbbra is megkülönböztető bánásmódban részesítik, a határozat felhívja az Egyesült Nemzetek tagállamait és a szakosított intézményeket, hogy tegyenek megfelelő lépéseket a probléma megoldására. A határozat felhívja az ENSZ tagállamait, a szakosított intézményeket és az érdekelt nem kormányzati szervezeteket, tanulmányozzák az egyedülálló anyák és gyermekek társadalmi integrációjával kapcsolatos kérdéseket. A határozat szükségesnek tartja mindkét nemű fiatalok számára olyan nevelési programok kidolgozását, amelyekkel kifejlesztik bennük a család iránti felelősségérzetet.

Egy másik határozat a tudomány és a technika fejlődésének a nők munkakörülményeire gyakorolt hatását tárgyalja. Az Ausztria, Belgium, Chile Köztársaság, Franciaország, Japán,

Marokkó és Románia delegációi által benyújtott határozatokat felhívja az érdekelt ENSZ-tagállamok és nemzetközi szervezetek figyelmét a múlt év augusztus 5 — 18 között Iasi-ban tartott európai szeminárium konklúzióira, és felkéri a tagállamokat, bővítsék ki az oktatási programot olyan alapismeretek tanításával, amelyek révén a tanulók sokoldalú szakismeretekhez jutnak, s ezáltal bármikor biztosíthatják majd a munkaadó szükséglet kiegészítését. A határozat szerint a felnőttek szüntelen nevelését, a szakmai felkészítést és átképzést egyaránt hozzáférhetővé kell tenni a férfiak és a nők számára. Ugyanakkor nagy figyelmet kell fordítani a munkabiztonsági berendezésekre. Végül a határozat felkéri a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetet és a többi érdekelt szakosított intézményt, hogy a tagállamokkal karöltve, tanulmányozzák a tudomány és a technika fejlődésének következményeit a női munkaerő felhasználására, és tanulmányozzák annak a lehetőséget, hogyan alkalmazhatják hatékonyan azokat az elveket, amelyeknek értelmében a férfiakkal azonos munkát végző nők a férfakkal egyenlő bért is kapjanak.

Willy Brandt az USA-ba utazott

Willy Brandt, Németország Köztársaságának kancellárja szombaton Bonnban az USA-ba utazott. Brandt kancellár választása óta még nem járt az Egyesült Államokban.

Utjára elkíséri Helmut Schmidt szövetségi honvédelmi miniszter, Alex Moller szövetségi pénzügyminiszter, valamint Egon Bahr, a szövetségi kancellária államtitkára és Georg Ferdinand Dühwitz külügyminiszteri államtitkár.

A kancellár Texasban rövid időre megszakítja útját, hogy megtekintse a balistikai és repülési továbbképzésen lévő Bundeswehr-egységek tábort, majd Nixon elnök vendége lesz a Washington közelében lévő Camp David-i elnöki rezidencián. Április 10-én és 11-én a Fehér Házban kerül sor a Brandt-Nixon megbeszélésekre. Április 11-én a nyugat-német kancellár az USA kormányának meghívottjaként Cape Kennedyben részt vesz az Apollo-13 felbocsátásán.

Elutazása előtt a kancellár kijelentette, hogy látogatása a két ország „szoros együttműködésének” bizonyítéka. Elmondta, hogy washingtoni megbeszélésein főleg a Közös Piac és az USA kapcsolatainak javításáról kíván

tárgyalni, de megvizsgálja majd a kelet-nyugat kapcsolatokat alakulását is.

A kancellár látogatásával kapcsolatos legutóbbi sajtókommentárak hangsúlyozták, hogy Brandt igyekszik meggyőzni az amerikai elnököt a két német állam közötti magas szintű felvett kapcsolatokról pozitív jellegéről. Megtérve az Egyesült Államokból, részletesen ismerteti majd az Európai Gazdasági Közösség jelenlegi helyzetét és kilátásait. Véleménye szerint ugyanis — állapítja meg egyes újságok — a Közös Piac-tagállamok tavaly december eleji hági csúcstalálkozata új szakasz kezdetét jelentette a közösség együttműködésében, de erről az USA nincs megelégedve. A kancellár azonban lesz, hogy bizonyítsa Washingtonnak: az új szakasz és a Közös Piac tervezett bővítése nem árt Amerika kereskedelmi érdekeinek.

Több lap szerint az amerikai-nyugatnémet hivatalos megbeszélések közötti helyet foglalnak el a katonai kérdések is, nevezetesen az, hogy az atlanti szövetségek közösen viseljek a katonai kiadások terheit és az, hogy az USA szövetségeire szertné hárítani nyugat-európai kötelezettségeinek egy részét. M. MOARCAŞ

Április 11-én indul az Apollo-13

A harmadik holdexpedíció főbb mozzanatai

Cape Kennedről április 11-én bocsátják fel az Apollo-13 űrhajót a harmadik holdexpedíció színterével. Az űrhajózási és űrkutatási Hivatal (NASA) ismertette az expedíció teljes programját, amelynek főbb mozzanatai a következők:

Április 11-én, szombaton, bukaresti idő szerint 15 órakor begyújtják a Saturn-5 űrűrhajót a motorjait és James Lovell, Fred Haise és Thomas Mattingly elindul az űrűrhajó útjára. Négy nappal később, a holdmodullal összekapcsolt űrhajó holdkörüli pályára fordul. Miután a modul leválik az anyahajóról, Lovell és Haise csütörtökön, bukaresti idő szerint 4 óra 55 perckor simán száll a Holdra a Fra Mauro kráter közelében. Ugyanazonnap, bukaresti idő szerint 9 óra 13 perckor a két asztronauta először hagyja el a modult. Penteeken kerül sor a második holdesetára, s még ugyanazonnap, 14 óra 29 perckor a modul felszáll a Holdról. A két űrjármű összekapcsolását 18 óra 01 perckor tűzték ki; ezt követően a parancsnoki űrhajó rátér arra a pályára, amelyről megkezdte a Föld felé vezető útját.

A felbocsátás után tíz nappal, az űrhajó 22 óra 03 perckor behatol a

földi atmoszférába és 16 perccel később leszáll a Csendes-óceánra, a Húsvét-szigetek térségében.

Az Apollo-13 kozmikus súlyterhelést kíván felállítani. Amint a NASA csütörtökön bejelentette, 134 550 kilós komplexumot indítanak utnak a Hold felé: a vezérkabin James Lovell, Fred Haise és Thomas Mattingly űrhajóssal, a holdmodullal, a szolgálati egységet

és a Saturn-5 rakéta harmadik lépcsőjét, amelyet a Hold felszínére lőnek. A NASA hozzáfűzte, hogy a hordozórakéta harmadik lépcsője április 11-én, miután kikerült a Föld gravitációs erőteréből, leválik az űrvonatról és távirányítással a Hold felé fordul és április 14-én este becsapódik a Hold felszínére, mégpedig az Apollo-12 űrhajóssal által felszerelt szeizmométer közelében.

A hírügynökségek jelentik

A CARL FRIEDRICH GAUSS nyugatnémet társaság Elie Carafoli világhírű román tudósnak írt levele az 1970. évi Gauss-éremet.

A nagy német matematikus, fizikus és csillagász nevét viselő éremmel eddig mindössze 21 tudóst tüntettek ki.

LUDVIK SVOBODA, a Csehszlovák SZK elnöke április 4-én befejezte japáni látogatását. A tókioi kormány meghívására Svoboda elnök részt vett az oszakai világkiállítás csehszlovák nemzeti napján.

MOSZKVA-BAN parafáltak azt a szovjet-csehszlovák kormány megállapodást, amelynek értelmében a két ország együttműködik két atomerőmű építésében a Csehszlovák SZK-ban.

PENTEKEN UJABB ÖSSZETÜZÉSEK VOLTAK a partizánok és a rendőrok között Kuching malajziai település közelében. Amint a UPI jelenti, mindkét félnek veszteségei voltak. A hatóságok megerősítették a karhatalmi erőket az övezetben.

AZ ARGENTIN LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG előzetes letartóztatásba helyezte a szövetségi rendőrség egyik altisztjét és két diákot, mert megpróbáltak elrabolni egy szovjet diplomatát Buenos Airesből.

Mindhármatuk „személyi szabadságot” való megfosztás, lopás, tiltott fegyverviselés és a diplomáciai immunitás megsértése” váddal állították bíróság elé.

PENTEKEN SZÖKÉS KÖZBEN egyonulték Fejszall Abdul Latif volt dél-jemeni miniszterelnököt — jelenti az adeni rádió. Mint ismeretes, Abdul Latifot a tavaly júniusban fosztották meg tisztességéről, előbb házi őrizetben tartották, majd táborba zárták. Pentekeken a táborból próbált megszökni.

HAT EMBER ÉLETÉT VESZTETTE és 47 megsebesült a Kairo-Luxor vonalon történt vasúti szerencsétlenség következtében — közli a MEN. A szerencsétlenséget a Kairótól 20 kilométerre lévő El Ayat-híd összeomlása idézte elő.

AZ ASTURIÁI SZENMEDENCE több mint 3000 bányász pentekeken 24 óras sztrájkot tartott. A spanyol bányászok ezzel tiltakoznak a legcselembib munkabiztonsági intézkedések hiánya miatt, ami nemrég újabb emberáldozatokat követelt.

SELVA DI VAL GARDEGNA (Észak-Olaszország) közelében egy sípályára zuclott halovina három embert maga alá temetett. Két hónappal ezelőtt ezen a pályán bonnyolítottak le a sívilág bajnokságát.

A 14 000 TONNAS UNION VENUŠ LIBERIAI TEHERHÁJÓ a Panama-csatorna keleti bejáratánál összeütközött egy vontatóhajóval. Az összeütközés következtében a vontatóhajó elsüllyedt s emiatt a Panama-csatorna átmenetileg szűnelt a hajózás.

Törökország

Gigászi erőfeszítések a katasztrofális földrengések nyomainak eltüntetésére

Nicolae Ionescu, az Agerpres külön tudósítója közli:

Törökország é napokban gigászi erőfeszítéseket tesz, hogy eltüntesse az 1086 áldozatot követelő és több mint 90 000 embert holtaként talált katasztrofális földrengések nyomait. Gedizben és Emethben éjszaka sem szűnhet a talajvaluk, az emelődaruk a légkialapácsok fúlsikettő zaja.

A katonai csapatokkal együtt ankarai, isztambuli és izmiri diákok százai, valamint sok más önkéntes dolgozik a romok alatt rekedt utolsó áldozatok kiszabadításán és a külvilágtól elszigetelt, dőlt falvak felé vezető utak járatatására. Még mindig vagy 15 olyan falu van, amelyen nem sikerült helyreállítani a közlekedést.

A múlt heti katasztrofális földrengések elpusztították a híres Zeus-sztemplomot is Aizaniában. E nagyszabású műemlék márványosz-

lopi összeroppank és az egész épület összeomlott, miután 18 éveszadon át sikeresen dacolt az időjárás viszontagságaival, s a szüntelenül háborgó anatóliai föld kéregmozgásaival.

A Hayrettin Nakipoglu lakástügyi miniszter által irányított mentési munkálatok során nagy gondot fordítottak a hajléktalanok elhelyezésére. A földrengés súlytotta városok és falvak közelében 10 000 sátrat állítottak fel, de még mindig sokan kénytelenek a szabad ég alatt aludni.

A katasztrofa sújtotta vidékre szüntelenül érkeznek a légi uton továbbított gyógyászati és élelmiszer szállományok, takarók és meleg ruhaneműk. A járványveszély megakadályozására külön egészségügyi osztagok működnek, amelyek beoltják a lakosságot és fertőtlenítik az ivóvizet. Külön csapatok dolgoznak a vízvezeté-

kek és az áramszolgáltatás helyreállításán.

Most, amikor a mentési munkák a befejezéshez közelednek, a kormányhatóságok és az egész közvélemény már a jövőre gondol, hogy minél előbb normális életkörülményeket biztosítsanak a katasztrofa sújtotta 90 000 ember számára.

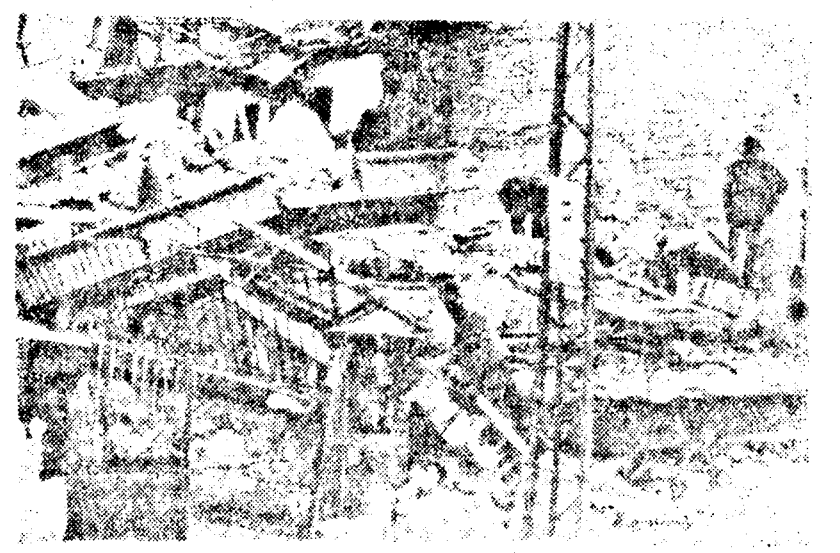
Gediz, a földrengés által romba döntött régi város valószínűleg sohasem támad többé fel. A szerencsétlenség túlélői a környező dombokon felállított sátrakban élnek, s csak azért térnek néha vissza, hogy kimentessék a romok alól épségben maradt holmijaikat. A kormányhatóságok geológusokat küldtek ki, hogy a vidéket tanulmányozva kijelöljék az újáépítendő város helyét. Ezt követően rövidesen megérkeznek az első előregyártott házak is, amelyekben mindenkiketől az í-

colae Ceausescu, Románia Államtanácsának elnöke is táviratban fejezte ki együttérzését: „Nyomom miután a hírügynökségek beszámoltak a földrengésről érkezni kezdtek a táviratok a baráti államfőktől — írja vezércikkében az angol nyelvű megjelenő Daily News török lap.

Az emberi szolidaritásnak ezek a gesztusai rendkívül mély benyomást keltenek. Azt bizonyítják, hogy a megpróbáltatások oráiban az emberek nincsenek magukra hagyva”.

A törökországi közvélemény nagy hálaival fogadta a különböző államfők Cevdet Sunay elnökhöz intézett táviratait, amelyekben együttérzésükről biztosítják a török népet. Ismeretes, hogy Ni-

colae Ceausescu, Románia Államtanácsának elnöke is táviratban fejezte ki együttérzését: „Nyomom miután a hírügynökségek beszámoltak a földrengésről érkezni kezdtek a táviratok a baráti államfőktől — írja vezércikkében az angol nyelvű megjelenő Daily News török lap. Az emberi szolidaritásnak ezek a gesztusai rendkívül mély benyomást keltenek. Azt bizonyítják, hogy a megpróbáltatások oráiban az emberek nincsenek magukra hagyva”.

GEDIZ: A katasztrofa túlélői a romokban heverő házaik helyén, épségben maradt holmijaik után kutatnak.